

Prof. dr hab. Urszula Smaza-Gralak
Wydział Architektury Wnętrz, Wzornictwa i Scenografii
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
50-156 Wrocław, Plac Polski 3/4
e-mail: usg@asp.wroc.pl

Recenzja

dorobku naukowo-artystycznego, pracy dydaktycznej i działalności organizacyjno-popularyzatorskiej dr Natalii Rozmus-Esparza, sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, prowadzonym przez Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

Zleceniodawca recenzji

Recenzja została sporządzona w oparciu o pismo XDD/AiW/127/2023-24 z dnia 20 grudnia 2023 r., informujące, że zgodnie z uchwałą Uczelnianej Rady do Spraw Nauki i Jakości Kształcenia Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu (H/13/URNiJK/2023-2024), zostałam powołana w skład komisji habilitacyjnej z funkcją recenzenta w celu przeprowadzenia postępowania dr Natalii Rozmus-Esparza z Wydziału Architektury i Wzornictwa

Dostarczona dokumentacja

Podstawą sporządzenia recenzji jest komplet materiałów dostarczonych w formie papierowej i elektronicznej. Materiały drukowane, opracowane w polsko-angielskiej wersji językowej zostały zebrane w dwóch częściach formatu 30x30 cm i zatytułowane: AUTOREFERAT (objętość 44 kartki, obustronnie zadrukowane), PORTFOLIO (objętość 80 kartek, obustronnie zadrukowanych).

Zapis w formie elektronicznej (pendrive) zawiera pliki pdf opatrzone nazwiskiem i oznaczone: dane wnioskodawcy, kopia dyplomu uzyskania stopnia doktora sztuki, wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, portfolio, oświadczenie o współautorstwie, autoreferat, wniosek przewodni.

AUTOREFERAT - pierwsza z pozycji zawiera zestawienie danych na temat posiadanego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, informacje o dotychczasowym zatrudnieniu, wykaz aktywności naukowej/artystycznej, zestawienie publikacji, udział w warsztatach i osiągnięcia artystyczne oraz spis tytułów prac z dwóch serii: BEZGRANICZE oraz IMAGINE, wskazanych jako osiągnięcie będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Autorska wypowiedź została podzielona na rozdziały, zatytułowane kolejno: *Wstęp, Świat komponowany linią*

i punktem, Poszukiwania w obszarze interdyscyplinarności sztuk, Działania pedagogiczne, Inspiracje, Tajemnica, Wyobraź sobie, Konkluzja. Tę część zamyka tłumaczenie tekstu polskiego na język angielski - Habilitation work

a także Spis ilustracji i Bibliografia z podaniem Źródeł internetowych.

Autoreferat o charakterze eseju, wypełniony refleksyjną treścią i zawierający opis osiągnięcia w postępowaniu habilitacyjnym w pełni odzwierciedla sposób myślenia i stan świadomości Habilitantki.

PORTFOLIO - pozycja druga zawiera wykazy wystaw autorskich z rozróżnieniem na te, które zostały zrealizowane w latach 2016-2022, po uzyskaniu stopnia doktora i wcześniejsze z lat 2003-2015, w okresie poprzedzającym nadanie stopnia.

Habilitantka, w porządku chronologicznym, zamieszcza również wykazy prezentacji zbiorowych i wyszczególnia udział w wystawach kolektywnych w latach 2015-2023 oraz 2006-2015, w okresach po uzyskaniu stopnia doktora i przed jego nadaniem.

W PORTFOLIO zamieszczone zostały reprodukcje prac malarskich i projekty reprezentatywne dla uprawianych dyscyplin, wybrane zgodnie z subiektywnym zamysłem ideowo-kompozycyjnym i podziałem na trzy zasadnicze części: PROJEKTOWANIE – wybrane realizacje z lat 2015-2022, MALARSTWO – serie powstałe w latach 2015-2022, WYSTAWY – wybrane z lat 2015-2023.

Należy docenić profesjonalizm opracowania tkanki redakcyjno-edytorskiej i graficzno-typograficznej, dobrą jakość materiału zdjęciowego oraz estetykę podania dokumentacji, zebranej w formie dwuczęściowej publikacji albumowej w twardej oprawie, które tworzą spójną merytorycznie i formalnie całość.

Informacje ogólne o Kandydatce

Wykształcenie i posiadane kwalifikacje:

2003-2008 – studia magisterskie na Wydziale Architektury i Wzornictwa ASP w Poznaniu.

Praca dyplomowa pt.: „Złamana rzeczywistość fraktali inspiracją dla projektanta”,

zrealizowana w Pracowni Bioniki II, pod kierunkiem prof. dr hab. Wojciecha Hory;

2007-2012 – studia magisterskie na Wydziale Malarstwa UA w Poznaniu. Praca dyplomowa pt.: „Po-widoki miasta”, zrealizowana w Pracowni Malarstwa VII, pod kierunkiem prof. dr. hab.

Tomasza Siwińskiego;

2015 – stopień doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki projektowe. Praca doktorska pt.: „Płaszczyznowy opis rzeczywistości wykorzystywany w projektowaniu przestrzennym”.

Promotor: prof. dr hab. Weronika Węclawska-Lipowicz, promotor pomocniczy: dr Maciej Basałygo;

Przebieg zatrudnienia:

2007-2009 - wolontariusz/asystent w Pracowni Rysunku Projektowego II, prow. dr hab.

Wiesław Krzyżaniak / Wydział Architektury Wnętrz i Scenografii;

2010-2014 - asystent w Pracowni Projektowania Wnętrz w Przestrzeni Miejskiej oraz Pracowni Sztuk Plastycznych i Technik Warsztatowych, prow. dr hab. Wiesław Krzyżaniak / Wydział Architektury Wnętrz i Scenografii;

2011-2012 - wolontariusz/asystent w Pracowni Malarstwa VII, prow. prof. dr hab. Tomasz Siwiński / Wydział Malarstwa;

2015-2016 - adiunkt w Pracowni Projektowania Wnętrz w Przestrzeni Miejskiej, prow. dr Szymon Nawój / Wydział Architektury Wnętrz i Scenografii;

2016-2017 - adiunkt / p.o. kierownika Pracowni Podstaw Komunikacji Wizualnej / Wydział Architektury

i Wzornictwa

2017-2018 - adiunkt w Pracowni Wody w Krajobrazie, prow. dr hab. Izabela Idzikowska-Bzdreńska / Wydział Architektury i Wzornictwa

2018-2022 - prowadzenie przedmiotu: Rysunek Prezentacyjny dla III roku studiów I st. na kierunku Design Krajobrazu / Wydział Architektury i Wzornictwa

2018 - do chwili obecnej zatrudnienie na stanowisku adiunkta w Katedrze Bioniki i Krajobrazu na Wydziale Architektury i Wzornictwa, p.o. kierownika Pracowni Projektowania Wnętrz Krajobrazowych

Publikacje prac:

Zestawienie obejmuje lata 2015-2022. Zawiera spis tytułów wystaw i wydarzeń z udziałem Habilitantki oraz wskazanie wydawnictw i miejsc publicznej prezentacji prac.

Reprodukcje prac były zamieszczone w pięciu katalogach z wystaw zbiorowych, w publikacji „Drugi Plan”,

z działań inwentaryzacyjno-artystycznych Pracowni Projektowania Wnętrz w Przestrzeni Miejskiej, wydanej przez Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, cyklu publikacji „Młoda sztuka w Polsce”, katalogu prac uczestników 9. Charytatywnej Aukcji Sztuki Współczesnej Fundacji Aperio na rzecz dzieci z autyzmem oraz w katalogu wystawy autorskiej „Włoski styl”.

Prace malarskie były również prezentowane w katalogu wystawy THE FRAME, która odbyła się w Galerii Saatchi w Nowym Jorku, miesięczniku artystycznym AVERAGE ART MAGAZINE, wydawanym przez Cottage Industry Press w Londynie a także, poszerzone o wywiad, dwukrotnie w magazynie artystycznym ArtBazaar, wydawanym w Dublinie.

Drogą on-line odbyła się międzynarodowa publikacja projektu DNA, dokumentująca wspólne dzieło twórców europejskich.

Wielokrotnie, w formie elektronicznej na portalach informacyjnych, platformach komunikacyjnych i stronach internetowych zamieszczane były zapowiedzi, rozmowy z Autorką i relacje z wystaw. Habilitantka może się poszczycić, zorganizowanym przez Wydawnictwo Null&Full i Wrocławski Dom Literatury, spotkaniem autorskim i promocją książki „Podróżując”,

a także prezentacją muralu, zrealizowanego w przestrzeni publicznej Poznania, na portalu e-Poznań.

Osiągnięcia artystyczne:

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora, na artystycznym koncie Habilitantki, widnieje długa lista znaczących rangą osiągnięć artystycznych. Do najważniejszych należy zaliczyć przyjęcie dzieł do międzynarodowych kolekcji sztuki - dwie prace do Galerii Saatchi (New York), pięć do Galerii Singulart (Paryż) oraz wiele innych, które znalazły swoje miejsce w stałej kolekcji sztuki miasta Jönköping w Szwecji.

Obraz ARTIST OF THE DAY uzyskał wyróżnienie artystyczne Galerii Saatchi (New York) a trzy inne prace malarskie zakwalifikowano do udziału w projekcie Samsung (Galeria Saatchi, New York).

Natalia Rozmus-Esparza zdobyła główną nagrodę w ogólnopolskim konkursie na projekt formy przestrzennej dla Hotelu Trzy Wyspy w Świnoujściu, Grand Prix Fundacji im. Franciszki Eibisch w ogólnopolskim konkursie malarskim (Warszawa) i wyróżnienie w konkursie 30/100 za projekt nadruku graficznego, zorganizowanym przez Firmę Solar i UA w Poznaniu.

Była również laureatką w 10. TRIENNALE MAŁYCH FORM MALARSKICH (Toruń), II Konkursie Malarskim Fundacji Trzy Mosty (Warszawa) oraz laureatką nagrody „Młody Pozytywista”, przyznawanej przez Stowarzyszenie im. Hipolita Cegielskiego za wybitne osiągnięcia w pracy organicznej (Poznań).

W duecie z fińską artystką Susann Sivonen, uczestniczyła w Międzynarodowych Warsztatach Projektowych, zorganizowanych przez Uniwersytet Artystyczny podczas ARENA DESIGN 2020 w Poznaniu.

Pełniła także funkcję kuratora wystawy szwedzkiego stowarzyszenia artystów

Konstnärsföreningen Dymlingen SVART/VITT - CZARNE/BIAŁE, prezentowanej w Salonie Sztuki Kreatura w Poznaniu.

AUTOREFERAT

Przebieg kariery zawodowej

Ścieżka edukacyjna pani Natalii Rozmus-Esparza rozpoczęła się w Liceum Plastycznym im. Piotra Potworowskiego w Poznaniu. Tam obroniła pracę dyplomową z zakresu

wystawiennictwa i zorganizowała pierwszą autorską wystawę rysunku i fotografii, zatytułowaną „Kolekcje”.

Po ukończeniu nauki na poziomie średnim, w 2003 roku, podjęła studia wyższe w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. W trakcie trzeciego roku studiów na kierunku projektowym odkryła w sobie malarskie fascynacje, które, jak wspomina, miały nieobojętny wpływ na decyzje o wyborze zawodowej drogi i kształt jej przyszłej postawy twórczej.

Pierwsze kroki w charakterze nauczyciela akademickiego, stawiała jeszcze jako studentka i w charakterze wolontariuszki, asystowała podczas zajęć w Pracowni Rysunku Projektowego II, prowadzonej przez dr hab. Wiesława Krzyżaniaka.

W roku akademickim 2007/2008, uzyskała Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W tym samym roku podjęła studia na Wydziale Malarstwa w macierzystej uczelni.

Po uzyskaniu dyplomu magisterskiego w Pracowni Bioniki II, zrealizowanego pod kierunkiem prof. dr hab. Wojciecha Hory, przez rok przebywała na studialnym wyjeździe w Szwecji. Czas spędzony w Skandynawii w 2009 roku, postrzega jako przestrzeń twórczej kreacji, pogłębiania świadomości i budowania osobowości.

Pobyt w miejscowości Jönköping zaowocował, nie tylko zaproszeniem jej osoby do członkostwa w Stowarzyszeniu Artystów Konstnärsföreningen Dymlingen i pierwszą pozaakademicką ekspozycją o wymownym tytule: „Don't stop me now”, ale też przyjęciem prac malarskich do stałej kolekcji sztuki regionu Jönköping.

Po powrocie do kraju w 2010 roku, rozpoczęła pracę etatową na stanowisku asystenta na Wydziale Architektury Wnętrz i Scenografii a jednocześnie kontynuowała studia na Wydziale Malarstwa.

Studia te ukończyła w 2012 roku obroną pracy dyplomowej z zakresu malarstwa sztalugowego, zrealizowaną pod kierunkiem prof. dr hab. Tomasza Siwińskiego.

Konsekwentna postawa i „zaprojektowana” niejako ścieżka zawodowego rozwoju miały swoje umocowanie w poszukiwaniach o charakterze artystyczno-badawczym i znalazły swój wyraz w przewodzie doktorskim, zakończonym w 2015 roku, nadaniem stopnia. Temat dysertacji: „Płaszczyznowy opis rzeczywistości wykorzystywany w projektowaniu przestrzennym”, wyzwolił potrzebę podjęcia działań o charakterze interdyscyplinarnym w obszarze sztuk pięknych i projektowych z włączeniem nowych mediów oraz zaadaptowania nowych narzędzi i technologii. Materializacja idei w połączeniu z teorią i praktyką znalazły swoje

odzwierciedlenie w postaci zwizualizowanego obrazu wygenerowanych komputerowo struktur i form trójwymiarowych, dla których pierwowzorem były kompozycje malarskie, przetworzone elektronicznie w oparciu o wytyczne liczbowe właściwe dla trybu barw RGB. Promotorem w przewodzie doktorskim była prof. dr hab. Weronika Węclawska-Lipowicz, funkcję promotora pomocniczego pełnił dr Maciej Basałygo.

Habilitationka spełnia się zawodowo w dwóch dyscyplinach. Malarstwo łączy z pracą badawczo-naukową

i kształceniem na wydziale projektowym.

12 czerwca 2019 roku Natalia Rozmus-Esparza otrzymała Odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, przyznawaną osobom wyróżniającym się w tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury.

Działalność dydaktyczna

Natalia Rozmus-Esparza od 20 lat jest związana z poznańską uczelnią artystyczną, w której z oceną celującą ukończyła studia na dwóch kierunkach, w 2010 roku rozpoczęła pracę etatową na stanowisku asystenta na Wydziale Architektury Wnętrz i Scenografii a od 2015 roku, jest zatrudniona na stanowisku adiunkta na Wydziale Architektury i Wzornictwa.

Współprowadzenie zajęć w Pracowni Projektowania Wnętrz w Przestrzeni Miejskiej, Pracowni Wody w Krajobrazie, Pracowni Podstaw Komunikacji Wizualnej i samodzielne prowadzenie przedmiotu Rysunek Prezentacyjny na kierunku Design Krajobrazu, w pełni potwierdzają zorientowanie kierunkowe i predyspozycje dydaktyczne Habilitationki.

Od 2018 roku do chwili obecnej wypełnia obowiązki kierownika Pracowni Projektowania Wnętrz Krajobrazowych w Katedrze Bioniki i Krajobrazu na Wydziale Architektury i Wzornictwa.

Do zakresu jej obowiązków można zaliczyć wiele zadań wspierających proces kształcenia.

Habilitationka wymienia m.in.: pomoc w przygotowaniu prezentacji i składu publikacji, wsparcie IT w zakresie obsługi oprogramowania, organizację wystaw prac studenckich i plenerów projektowych, członkostwo w komisjach dyplomowych

i rekrutacyjnych, udział w warsztatach, konkursach i konferencjach naukowych.

Dydaktykę postrzega jako pole eksploracji kilku dyscyplin i wyraża pogląd: „[...] świadomość roli rysunku

i malarstwa w innych dyscyplinach [...] jest podstawowym ogniwem nauczania akademickiego. Kształcąc studentów w dyscyplinie projektowej, nie wyobrażam sobie nie przekazywać wartości związanych z rysunkiem odręcznym. Swobodny zapis myśli kreowany podczas „burzy mózgów”, nie zastąpi nawet najbardziej zaawansowana wizualizacja”.

Jako pedagog preferuje partnerstwo i dialog na linii prowadzący-student, który ma charakter otwartej rozmowy oraz intelektualnego wsparcia opartego na humanistycznym i holistycznym fundamencie. Kształcenie studentów traktuje z dużą odpowiedzialnością, stara się dostrzegać indywidualne predyspozycje twórcze, odmienne temperamenty, unikalną wrażliwość i zróżnicowane zainteresowania adeptów sztuki projektowania.

Swoją postawą zawodowo-artystyczną, osadzoną pomiędzy malarstwem i projektowaniem daje przykład skutecznego podejmowania działań interdyscyplinarnych, poszerzania wiedzy o człowieku oraz przestrzeni

w której żyje. W ten sposób zachęca studentów do nieustannego poszukiwania metod oraz narzędzi do opisywania świata, jednocześnie inspirując kreatywne myślenie, nieodzowny element procesu tworzenia

i projektowania.

W latach 2016-2022 wypromowała pięciu dyplomantów studiów I stopnia, była recenzentką czterech prac magisterskich i dziewięciu prac dyplomowych na poziomie licencjackim.

W roku akademickim 2020/21 sprawowała opiekę artystyczną nad uczestniczką studiów doktoranckich.

Rezultaty działań prowadzonych w ramach przedmiotu Bionika w Pracowni Projektowania Wnętrz Krajobrazowych, zaprezentowane na wystawie podsumowującej rok akademicki 2020/21 oraz ćwiczenia warsztatowe studentów kierunku Design Krajobrazu z 2019 roku, przeprowadzone w ośrodku plenerowym w Skokach pod Poznaniem, zostały zarejestrowane, opatrzone kodami QR i są udostępnione w serwisie YouTube.

Działalność organizacyjno-popularyzatorska i pełnione funkcje

W ramach działalności prowadzonej na rzecz wydziału i macierzystej uczelni Natalia Rozmus-Esparza jest zaangażowana w prace kilku gremiów, rad oraz komisji i pełni funkcje:

- od września 2018 - członek Rady Programowej na kierunku Design Krajobrazu;
- 2018-2019 - członek Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej w ramach programu Study in English;

- kadencja 2016-2020 - członek Senatu UAP;
- od września 2021 - członek Komisji Kontrolnej Związków Zawodowych UAP, Koordynator Stypendiów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- kadencja 2020-2024 - wydziałowy koordynator programu Study in English, członek Rady Naukowej Wydziału Architektury i Wzornictwa, rzecznik dyscyplinarny ds. doktorantów UAP, członek Uczelnianej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów UAP.
Może poszczycić się wieloma inicjatywami o charakterze promocyjnym na arenie międzynarodowej, w tym m.in. organizacją wystaw prac kadry dydaktycznej i studentów UAP oraz artystów związanych z okręgiem poznańskim.
Od 2009 roku do chwili obecnej jest członkinią Szwedzkiego Stowarzyszenia Artystów Konstnärsföreningen Dymlingen i pomysłodawczynią podpisania porozumienia o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu a Galerią Konstnärshuset Svavel w Jönköping.

Działalność artystyczna

Twórcza wyobraźnia spotęgowana przeżyciami i emocjami jest dla Habilitantki „*kluczem do empirycznej autorefleksji w określeniu własnego JA*”. Natalia Rozmus-Esparza stara się nie definiować obszaru artystycznych poszukiwań, wręcz przeciwnie, swobodnie porusza się pomiędzy dyscyplinami. Współistnienie i wzajemne przenikanie się malarstwa i architektury określa mianem symbiozy.

W projektowaniu, ceni ład i geometryczny porządek, „[...] w którym każdy punkt i linia znajdują odpowiednie odniesienie w przestrzeni”, w malarstwie „[...] czyste piękno wynikające z materii medium, gestu narzędzia i odczytu barwy”.

Malarstwo, jak podkreśla, znacząco wpłynęło na jej sposób postrzegania świata. Prace, które tworzy, uznaje za naturalny sposób doświadczania i obrazowania przestrzeni, osławiania rzeczywistości, traktuje jako rodzaj autoterapii, pozwalającej na porządkowanie myśli i przynoszącej artystyczne ukojenie.

Architektura jako temat w malarstwie, przewija się w dziełach twórców różnych okresów historycznych. Obecnie, zarówno relikty przeszłości jak i nowatorskie propozycje dizajnerów przestrzeni, wyzwają w artystach sztuk wizualnych, potrzebę sięgania po nowe narzędzia i techniki przekazu.

Uaktywniane światłem płaszczyzny fasad, stały się płótnem nowej ery, bryły skrywane pod opakowaniem, naziemną galerią a statyczne konstrukcje wprowadzane w ruch ciałami modelek, spektaklami modowymi. Nowoczesność oferuje przebywanie w świecie realnym, wirtualnym i rozszerzonej rzeczywistości - do wyboru. Natalia Rozmus-Esparza doskonale orientuje się w możliwościach, jakie otworzyła cyfrowa rewolucja i korzysta

z możliwości, które dają nowe media lecz pozostaje wierna najlepszym wzorcom stylistyczno-estetycznym, wypracowanym przez stulecia, uprawiając klasyczne malarstwo olejne.

Działania podejmowane w ramach pracy twórczej, zasługują na miano autorskiego, wieloetapowego i wielowymiarowego projektu artystyczno-badawczego opartego na filozofii dokumentowania i utrwalania krajobrazu kulturowego a przedstawiony do oceny materiał, imponujący zarówno ilością jak i jakością, jest wynikiem starannie przemyślanego, zakrojonego na dużą skalę scenariusza, dla którego bazą są podróże po Polsce, Europie i świecie.

Tematem przewodnim, głównym źródłem inspiracji a jednocześnie pretekstem do rozważań na temat szeroko rozumianej sztuki kształtowania przestrzeni, jest wspomniana już wcześniej, obsadzona w pierwszoplanowej roli, architektura. Odzwierciedlone na płótnach: meandry architektury, struktury przestrzenne, urbanistyczne kadry czy studium pejzażu, są niezaprzeczalnym świadectwem, eksplorowania tematu pozostającego w sferze zainteresowań fizycznością i metafizycznością architektury, postrzeganej zarówno z pozycji projektanta – uważnego i analitycznego obserwatora jak i malarza – kreatora i komentatora rzeczywistości.

Parafrazując słowa Autorki, malarskie przedstawienie architektury *in situ*, stanowi nie tylko istotny wkład w zapis historii budownictwa ale też biorąc pod uwagę globalne przeobrażenia, w tym m.in.: zmiany klimatyczne

i konflikty zbrojne „...może stanowić zapis tego, co niebawem ulegnie degradacji”.

Każda z prac jest wynikiem swoistej konfrontacji z realną przestrzenią a wzbogacona o walory artystyczne stanowi wartościowy materiał poznawczy, pomagający lepiej rozumieć złożoną i mocno pogmatwaną współczesność.

Przyjęta strategia obrazowania przestrzeni, wynika z indywidualnego punktu widzenia, stylu wypowiedzi artystycznej, osobistej interpretacji i „[...] *refleksji nad zastanymi przestrzeniami, obiektami i miejscami oraz empirycznego z nimi obcowania*”.

Z wypowiedzi Habilitantki jasno wynika, iż dąży do tego, aby każde dzieło pozostawało autonomicznym obszarem, w którym język malarskiej wypowiedzi pozostaje uwolniony od ograniczeń, zarezerwowanych dla architektów i projektantów sztuki użytkowej.

Zapamiętane obrazy i notatki z podróży, zapisane cyfrowo w pamięci aparatu fotograficznego, stanowią bodziec i pierwszy szkic do obrazu. Materiał z oczywistych względów, jest poddawany subiektywnej selekcji, podporządkowanej twórczej wizji a realizacja wzbogacona o doświadczenia, emocje i temperament Autorki, co przy założeniu utrzymania konwencji autentyczności pozwala wzmocnić przekaz wizualny i stymulować wyobraźnię odbiorcy poprzez pryzmat jego własnych doświadczeń.

Widać wyraźnie, że admiracja dla świata i dokonań ludzkości stały się dla Habilitantki impulsem do płaszczyznowego przedstawiania trójwymiarowych obiektów i sytuacji przestrzennych a pasja i radość transponowania architektury, którą określa mianem zwierciadła przestrzeni, stanowią spirytus movens poznawania innych kultur, poszerzania obszarów poszukiwań twórczych i dążenia do uzyskiwania nowych form plastycznej ekspresji. Od czasu rozpoczęcia studiów w 2003 roku do chwili obecnej Natalia Rozmus aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym, wystawiając prace w galeriach i przestrzeniach ekspozycyjnych o różnym charakterze na terenie Polski i za granicą. W Autoreferacie została odnotowana chronologia wystaw indywidualnych oraz zbiorowych z udziałem Habilitantki, przed i po uzyskaniu stopnia doktora.

Dzieło wskazane jako osiągnięcie w postępowaniu habilitacyjnym

Określenie osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego: Zestaw prac pochodzących z serii BEZGRANICZE oraz IMAGINE. BEZGRANICZE – cała seria składa się z 60 obrazów oraz szkiców inspirowanych podróżą po Bliskim Wschodzie. Wybrane prace to 10 obrazów olejnych, które powstawały w latach 2018-2021 i były kilkakrotnie prezentowane.

IMAGINE – cała seria składa się z 30 prac, inspirowanych podróżą po USA. Wybrane prace to 12 obrazów olejnych, które powstały w 2022 roku i były publikowane w różnych odsłonach.

Zgodnie z intencją Autorki, dzieło wskazane jako osiągnięcie w postępowaniu habilitacyjnym obejmuje łącznie 24 obrazy olejne, wyselekcjonowane z dwóch serii utworów i są one swoistym podsumowaniem artystycznej podróży, zarówno tej fizycznej jak i tej mentalnej. Uwagę zwraca sugestywny i celowy dobór prac. Wybrane dzieła dotyczą bowiem tych miejsc na mapie świata, które budzą szczególne emocje, biorąc pod uwagę konteksty historyczne, odmienne uwarunkowania geopolityczne, społeczno-ekonomiczne i kulturowe.

Mając na uwadze problemy cywilizacyjne oraz wydarzenia historii najnowszej, nasuwa się myśl o roli artysty epoki ponowoczesnej, o jego zaangażowaniu w przekazywanie historii, budowanie hierarchii wartości, pielęgnowanie tradycji, kształtowanie kulturowego dziedzictwa i tożsamości społecznej.

Natalia Rozmus-Esparza, jest znakomitym przykładem pedagoga - artysty, który z pełną świadomością

i konsekwencją wypełnia tę misję.

Prace malarskie Habilitantki, są nie tylko odzwierciedleniem rzeczywistości przefiltrowanej wszystkimi zmysłami lecz wyrazem dążeń do utrwalenia tego, co przechowuje ulotna pamięć, może ulegać powolnej degradacji, nagle i niespodziewanie runąć w gruzach lub z niewyjaśnionych przyczyn, po prostu przestać istnieć.

Subiektywnie interpretowana przestrzeń, poddana malarskiemu gestowi uzyskuje inny wymiar, stając się środowiskiem relacji, tożsamości, symboli. Obrazy pozwalają prześledzić zarówno transformację architektury jak i widoczną ewolucję malarskiego języka, z każdym płótnem, wzbogacanego o nowe środki wyrazu plastycznego. Motywy architektoniczne zostają rozbudowane o warstwę znaczeniową a przez to narracje są wielopłaszczyznowe i uzyskują głęboko refleksyjne zabarwienie.

Wyróżnione obrazy, zawierają się pomiędzy kamiennymi formacjami starożytnego miasta Nabatejczyków w Petrze, miejscami kultu w Betlejem i obiektami świeckimi w Jerozolimie a nowoczesną architekturą, tworzącą tkankę miejską wielkich aglomeracji Ameryki Północnej. Nadane obrazom tytuły, uzupełnione literackim opisem miejsc i zdarzeń, odślaniają ciężar gatunkowy i zamysł ideowo-estetyczny. Każda z prac ma dedykowany format, starannie dobrany rodzaj i splot płótna, odpowiednio przygotowany grunt i przemyślaną koncepcję.

Nazwa serii - BEZGRANICZE, przywołuje asocjacje nie tylko z terytorialną rozległością przestrzeni, ale też z czymś, czego nie można doprecyzować, co jest nieskończone, niemierzalne i ponadczasowe.

Idąc tym tropem, również wyrażenie *sztuka nie zna granic*, nabrało szczególnej wymowy, a w czasie pandemii COVID i lockdownu, również mocy sprawczej.

W pracach: WĄWÓZ AL-SIQ, AD-DAJR PERSPEKTYWA, SKARBIEC O ZACHODZIE SŁOŃCA - o rezultacie finalnym zdecydowały: kompozycja, światło, barwa, perspektywa, skala. Artystka ożywia megalityczne bryły i wykute w skale perły architektury starożytnej ruin miasta odkrytego na terenie Jordanii, zauroczona kunsztem wspólnego dzieła człowieka i natury, z jego organicznością i niepowtarzalnością.

Zapisane na płótnach narracje, skłaniają do przemyśleń o osiągnięciach starożytnych cywilizacji, ich wpływie na bieg historii i współczesny świat.

BORDER, DIALOG, KOPUŁA NA SKALE - Światłocień, Szkic, Detal, SHUK MACHANE YEHUDA, ULICZKA W BETLEJEM - to spojrzenie na architekturę Jerozolimy poprzez pryzmat jej mistycznego, rytualnego oddziaływania. Przestrzeń stanowi tło do opowiedzenia historii miejsca. Artystka uwydatnia majestat sakralnych skarbów Jerozolimy i odsłania urodę orientальной architektury świeckiej, pełnej zagadek i tajemnic, zmieniającej wygląd wraz ze zmianą położenia słońca. Prace charakteryzuje gra światła i cienia, użycie znaku, detal architektoniczny, harmonia proporcji, rytmy kompozycyjne i gama oparta na kontrastach barwnych.

Szczególnie dzisiaj, kiedy konflikt izraelsko-palestyński przybiera na sile, obrazy odseparowanego murem od żydowskich dzielnic - Betlejem, miejsca spotkań ludzi wielu kultur i wyznań, poszerzają przekaz o nowe fakty i zyskują sens o wiele głębszy.

Nazwa serii – IMAGINE, została nadana, nie tylko ze względu na oczywiste skojarzenie z tytułem utworu Johna Lennona i zawartych w nim treści, co podkreśla Habilitantka w swojej wypowiedzi, ale też dlatego, że słowo WYOBRAŹNIA, uznaje za najpiękniejszy wyraz w języku twórcy.

Prace inspirowane podróżą po Stanach Zjednoczonych dają pełny obraz intelektualno-twórczego progresu

i warsztatowej wirtuozerii. Artystyczne wizje Habilitantki, odmieniają architekturę przez wszystkie przypadki.

W kompozycjach dominują utkane z linii i plam, wertykalne obiekty, będące symbolami nowoczesności, rozpoznawalnymi znakami czasu i punktami orientacyjnym w przestrzeni. Niektóre formy zdają się wymykać zasadom grawitacji a wtedy zniekształcone budynki swobodnie lewitują, innym razem, perspektywa ulicy zostaje szczelnie wypełniona multibarwnym tłumem.

Są również kompozycje, w których Artystka ze zręcznością żongluje skalą, wskazując odwieczne relacje człowieka i architektury, lub pozwala wybrzmieć krajobrazowym akordom, zachwycona przekrojem skał i ukształtowaniem terenu.

Wybrane narracje o wymownych tytułach: FREEDOM – ALCATRAZ, PERSPECTIVE WITH CHRYSLER, LAS OLBRZYMÓW, FLATIRON BUILDING, THE HUB – CALATRAVA, FOG - GOLDEN GATE, BROOKLYN BRIDGE, SUNSET - GRAND CANYON, TIMES SQUARE BY NIGHT, CLOUD GATE, FEARLESS GIRL, LADY LIBERTY, to zajmująca opowieść o dziedzictwie materialnym i niematerialnym innego obszaru geograficzno-kulturowego a jednocześnie plastyczna metafora etosu *american dream* - synonimu rozwoju, postępu, równości, różnorodności i wolności.

PORTFOLIO

Wykazy

Portfolio zawiera chronologicznie zebrane wykazy wystaw indywidualnych Natalii Rozmus-Esparza i jej udziału w wystawach zbiorowych, z podziałem na okresy przed i po uzyskaniu stopnia doktora.

Tytułem przypomnienia, w latach 2003-2015 Habilitantka zrealizowała sześć wystaw indywidualnych, w tym cztery krajowe w obiektach na terenie Poznania i okolicach oraz dwie wystawy zagraniczne w Jönköping w Szwecji.

Lata 2006-2015 to udział w 14 krajowych wystawach zbiorowych, w tym m.in.: w Nowym Tomyślu, Łodzi, Bydgoszczy, Warszawie, Poznaniu, Wrocławiu a także dziesięciu wydarzeniach poza granicami kraju: w pokonkursowej wystawie „Artist Wanted: Art Takes Times Square” w Nowym Jorku i dziewięciu w Szwecji.

Artystyczne dossier z lat 2016-2022, zawiera wykaz 16 wystaw indywidualnych, w tym: dwukrotną prezentację on-line (w związku z pandemią COVID i lockdownem), 12 wystaw krajowych, prezentowanych głównie w poznańskich galeriach i uczelniach oraz w kilku ośrodkach na terenie kraju a także dwie poza jego granicami, w Szwecji.

W analogicznym okresie, obejmującym lata 2015-2023 Habilitantka brała udział w trzydziestu ośmiu wystawach zbiorowych. To imponujące zestawienie obejmuje ekspozycje prac malarskich i rysunkowych na wystawach krajowych w różnych miastach Polski (Poznań, Przeźmierowo, Warszawa, Toruń, Kraków, Ostrów Wlk., Wysogotowo, Bisztynek, Bydgoszcz; łącznie udział w dwudziestu siedmiu wystawach, w tym jednej prezentacji wirtualnej w Galerii Konduktorownia w Częstochowie) oraz jedenastu zagranicznych, w tym siedmiu europejskich (Szwecja, Francja, Niemcy) i dwóch, które miały swoje odsłony w Stanach Zjednoczonych.

PROJEKTOWANIE - wybrane realizacje z lat 2015-2023

Opracowania z zakresu architektury wnętrz obejmują projekty i realizacje wykonane na zlecenie osób prywatnych, firm i instytucji. Habilitantka zaprezentowała projekty wybranych pomieszczeń w domach prywatnych, wnętrza biurowe i ciąg komunikacyjny w kancelarii prawniczej, projekt renowacji klatki schodowej w jednej z poznańskich kamienic, układ posadzki kamiennej na dziedzińcu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz pracę eksperymentalną CIEN, opracowaną na konkurs projektowy YET LEXUS DESIGN.

Wszystkie zaprezentowane rozwiązania zostały uzasadnione artystycznymi transpozycjami zapamiętanych przestrzeni i mają swoje odniesienia w autorskich utworach malarskich.

Szkice koncepcyjne, przedstawione rysunkowo i w formie kolaży, pokazują możliwości kreacyjne Habilitantki, opanowany do perfekcji warsztat rysownika i sprawnego grafika komputerowego.

Poszczególne projekty zostały nazwane, opisane i zamieszczone w kolejności: COPPER, ANGLE, LUSTRO, FAKTURY, WIELOKĄT, AUTOMOBILE, SHADOW, DE-KONSTRUKCJA, UAM.

Zastosowany zabieg formalny pozwala szybko się zorientować w założeniach ideowo-projektowych i priorytetach realizacyjnych, podyktowanych potrzebami i oczekiwaniami użytkowników. Uwagę zwracają preferencje projektowe - minimalizm, szacunek dla substancji architektonicznej i materiału, jego właściwości, faktury, barwy. Wspólnym mianownikiem przedstawionych rozwiązań jest łączenie idei z formą, funkcją i materiałem w spójne stylistycznie i estetycznie kompozycje przestrzenne.

MALARSTWO - serie powstałe w latach 2015-2022

Zaprezentowane serie obrazów, zgodnie z autorską deklaracją „[...] są wyrazem nieskrywanej potrzeby eksploracji nowych przestrzeni oraz chęci ich analizy. Objęta droga kreacji artystycznej w postaci malarstwa, stanowi kluczową formę obserwacji świata, dając poczucie jego zrozumienia”.

Tytuły serii komunikują o przestrzeni geograficznej, treść i forma dzieł o artystycznych decyzjach i wyborach. Impresyjne a zarazem pełne ekspresji utwory, przenoszą odbiorcę w coraz to inne obszary kulturowe, style architektoniczne, niepowtarzalne miejsca i klimaty. W Portfolio zamieszczone zostały wybrane reprodukcje prac malarskich z serii: IMAGINE – 20 prac; BEZGRANICZE – 46 prac; WŁOSKI STYL – 36 prac; ITALIA – 4 prace; RESAN – 22 prace; KONSTELACJE – 25 prac; FRANKFURTERY – 10 prac.

Kalejdoskop artystycznych narracji obejmuje: architekturę i przestrzenie kontynentu amerykańskiego, wybrane miejsca i obiekty na Bliskim Wschodzie w Azji oraz architekturę europejską. Plastyczne interpretacje mają swoje odniesienie w rzeźbie terenu i zabudowie miasteczek położonych w różnych prowincjach włoskich (Park Narodowy Cinque Terre, Dolina Val di Fiemme), zabytkach Werony i historycznej zabudowie Mediolanu. Na płótnach widoczne są ślady obecności Artystki na duńskiej wyspie Bornholm i greckiej - Rodos a także we Frankfurcie, Berlinie i Krakowie.

Inny charakter wypowiedzi i technikę realizacyjną mają obrazy struktur przestrzennych, dla których inspiracją były konstelacje gwiazdne i gwiazdozbiory odpowiadające znakom zodiaku. Pod nazwą ILUSTRACJE, został przedstawiony projekt graficzny i ilustracje do książki „Podróżując”, autorstwa Agaty Mleczko. Realizację książkową wyróżnia klarowność decyzji projektowej, charakterystyczna typografia, rysunek odręczny i czytelny przekaz.

W innym miejscu, oznaczonym DYSERTACJA, zostały zaprezentowane rezultaty działań przeprowadzonych w związku z przewodem doktorskim, które ilustrują artystyczno-studyjne aspekty procesu powstawania dzieła plastycznego, zrealizowanego w 2015 roku.

WYSTAWY - wybrane z lat 2015-2023

W tym rozdziale Portfolio została zebrana obszerna, chronologicznie uporządkowana i przejrzyste podana dokumentacja fotograficzna z ponad dwudziestu wydarzeń artystycznych z udziałem Habilitantki.

Na potrzeby niniejszej recenzji zostały odnotowane tytuły, rok i miejsca prezentacji wystaw indywidualnych i kolektywnych:

DYMLINGAR - Lidköpings Konsthall, Szwecja (2023); APERIO - Galeria Pod Arkadami, Poznań (2022); IMAGINE - Vinci Art Gallery, Poznań (2022); BORDERLINE - Konstnärshuset Svavel, Szwecja (2022); BEZGRANICZE | IMMENSITY - Galeria Stara Papiernia UAP, Poznań (2021); GOING STRONGER! - Galeria Konstnärshuset Svavel, Jönköping, Szwecja (2021); 8 KOBIET - EDYCJA #9 - Galeria Konduktorownia, Częstochowa (2021); KATEDRA KRAJOBRAZU - Galeria Duża Scena UAP, Poznań (2020); WŁOSKI STYL - Galeria Rotunda UAP, Poznań (2020); WŁOSKI STYL - Galeria Sztuki Next, Bydgoszcz (2019); ŚLAD ARCHITEKTURY - Galeria Popart, Poznań, (2019); PRZYPADEK SPRAWIŁ, ŻE... (POZA KONTEKSTEM) - Galeria Curators'Lab, Poznań (2019); NEIGHBOURHOOD 2 | SĄSIEDZTWO - Europejskie Centrum Badawcze w Lebus, Niemcy (2019); KADR - Galeria Designu UAP (2019); BIONICS - Konstnärshuset Svavel, Jönköping, Szwecja (2019); PEJZAŻ ARCHITEKTONICZNY w ramach 2. OGÓLNOPOLSKIEGO BIENNALE MALARSTWA, Bisztynek (2018); CROSSING - Galeria Jerzego Piotrowicza Pod Koroną, Poznań (2018); OFUTURE ZONE - Galeria Ofuture Zone, Rondo Kaponiera, Poznań (2018); MULTIWYMIAR – CEUE UE, Poznań (2017); FÖRLORADE PLATSER | UTRACONE MIEJSCA - Konstnärshuset Svavel, Jönköping Szwecja (2017); 6x6 inch - Rochester Gallery, Nowy Jork (2017); RESAN - V.A. Gallery Poland, Wysogotowo (2017); JASIŃSKI & FRIENDS V - Galeria Amaristo przy Teatrze Narodowym, Warszawa (2016/2017); KONSTELACJE - Galeria Svavel, Jönköping, Szwecja (2016); 10. TRIENNALE MAŁYCH FORM MALARSKICH - Galeria Sztuki Wozownia, Toruń (2016); II EDYCJA MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU MALARSKIEGO FUNDACJI TRZY MOSTY - Galeria Przy Kozach, Służewski Dom Kultury, Warszawa (2016).

W tej części dokumentacji zostało zamieszczone zdjęcie muralu, w interpretacji malarskiej dr. Łukasza Gruszczyńskiego, zrealizowanego w przestrzeni publicznej Poznania, na podstawie obrazu olejnego „Zakamarki Varenny” (oświadczenie o współautorstwie).

Z całym szacunkiem i uznaniem należy podkreślić, że lata 2015-2023, zostały do granic możliwości wypełnione pracą twórczą, udziałem w wystawach i animowaniem wydarzeń, podejmowaniu międzykulturowego dialogu, rozwijaniu kontaktów i promowaniu polskiej sztuki.

Podsumowanie

Habilitationka jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym, który posiada wysokie kompetencje zawodowe, niekwestionowane predyspozycje dydaktyczne, pełni wiele funkcji i jest zaangażowana w działania organizacyjno-promocyjne na rzecz alma mater i środowiska akademickiego.

Godna podkreślenia jest wyraziście ukształtowana postawa dojrzałego twórcy o sprecyzowanym kodzie osobowościowym, która ma swój rodowód w świadomym wyborze artystyczno-projektowej drogi, niekwestionowany potencjał intelektualno-twórczy, otwartość kulturowa i kultura plastyczna oraz aktywność na polu rozwoju i upowszechniania sztuki współczesnej.

Tym, co wyróżnia twórczość Natalii Rozmus-Esparza, decyduje o jej wartości i oryginalności jest intencjonalne i emocjonalne przesłanie, które wynika z osobistego, zmysłowego odczuwania, doświadczania oraz opisywania przestrzeni i ma wybitnie kulturo i opiniotwórczy wydźwięk.

Konkluzja

Po wnikliwym zapoznaniu się z przedstawioną do oceny dokumentacją oraz wskazanym osiągnięciem habilitacyjnym, stwierdzam, że dorobek artystyczny, naukowo-dydaktyczny i organizacyjno-popularyzatorski pani dr Natalii Rozmus-Esparza, spełnia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca

2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

Z pełnym przekonaniem rekomenduję Wysokiej Komisji osobę pani dr Natalii Rozmus-Esparza i popieram przedłożony wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Wrocław, 20.02.2024

prof. Urszula Smaza-Gralak